

SMÅFÖRETAGS BAROMETERN

Stockholms län

Juni 2019

Ett samarbete mellan:

företagarna

Sparbankernas
Riksförbund

Swedbank

Innehåll

Om Småföretagsbarometern	3
<i>Nettotal och konjunkturindikatorn</i>	3
Sammanfattning av konjunkturläget i Stockholms län	4
Konjunkturutvecklingen i Sverige och näringslivet i Stockholms län.....	5
<i>Näringslivet i Stockholms län</i>	5
Småföretagsbarometern – Stockholms län	7
<i>Konjunkturindikatorn</i>	7
<i>Sysselsättning</i>	9
<i>Orderingång</i>	10
<i>Tackat nej till order</i>	11
<i>Omsättning</i>	12
<i>Lönsamhetsutvecklingen</i>	13
<i>Företagens prisförväntningar</i>	13
Expansionsutsikter och hinder för expansion	14
Slutsatser	17

Om Småföretagsbarometern

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om utvecklingen de kommande 12 månaderna. Underlaget utgörs av intervjuer med företagare som har minst en och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas personliga uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i den redovisade indikatorn för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturundersökning inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. Undersökningen omfattar 4 000 företagare inom det privata näringslivet med 1–49 anställda. Urvalet motsvarar totalt över 473 000 privata företag fördelade över hela landet. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren kan delas upp så att vi kan mäta skillnader i konjunkturuppfattning hos Sveriges småföretag i samtliga län.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Företagarna, Sparbankernas Riksförbund och Swedbank. Vid genomförandet av intervjuerna har Novus medverkat. Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små och växande företagens betydelse för den svenska ekonomin.

företagarna

Sparbankernas
Riksförbund

Swedbank

Nettotal och konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a) Ja/nej
- b) Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerens konjunkturindikator arbetar med **nettotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar och procentandelen negativa svar benämns nettotal. Ett värde mindre än 0 betyder kontraktion, medan ett värde över 0 betyder expansion. Nettotalet visar alltså hur snabbt tillväxten förändras, snarare än en absolut nivå

Sedan adderas nettotalet för *syssetsättning, orderingång och omsättning*. Summan av dessa nettotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

Sammanfattning av konjunkturläget i Stockholms län

- **Småföretagskonjunkturen** i Stockholms län är fortsatt positiv men konjunkturläget i länet ser i år en avmattning efter fjolårets återhämtning. Länet ligger fortsättningsvis under riksgenomsnittet och årets utfall levde inte upp till de höga nivåer som företagen förväntad sig i fjolårets rapport. Förväntningarna inför kommande år pekar på en positiv tillväxt där konjunkturindikatorn ökar, men inte lika starkt som riksgenomsnittet.
- **Sysselsättningstillväxten** har minskat kraftigt i Stockholm sedan fjolårets återhämtning och ligger nu på en något lägre nivå än 2017. Den minskade tillväxttakten placerar Stockholms län under riksgenomsnittets sysselsättningstillväxt vars utveckling också har avmattats sedan i fjol. Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är dock mycket positiva där sysselsättningstillväxten ökar i linje med riksgenomsnittet.
- **Tillväxttakten för orderingången** i Stockholm läns småföretag har mattats av sedan föregående år och ligger fortsatt under rikssnittet. Företagen tror på en marginell ökning av tillväxttakten under det kommande året.
- **Omsättningens tillväxt** har ökat något och är således i nivå med tillväxttakten innan 2017 års avmattning. Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är dock negativa då företagen tror på en minskad omsättningstillväxt.
- Utfallet av **lönsamhetstillväxten** blev betydligt lägre än vad företagen förväntade sig i fjolårets Småföretagsbarometer och har avmattats i linje med riksgenomsnittet. Företagen tror nu på en tilltagande lönsamhetsutveckling under de kommande tolv månaderna.
- Företagen i Stockholms län upplever **goda möjligheter att växa** då 68 procent av företagen anser sig ha goda utsikter att expandera på sikt. Jämfört med fjolåret har dock företagen i Stockholm halkat ner ett par placeringar, från att ha högst andel företag som såg goda möjligheter till expansion till att i årets mätning hamna på samma andel som riksgenomsnittet.
- **Det främsta tillväxthindret** hos småföretagen i Stockholms län är bristen på lämplig arbetskraft. Lite mer än vart fjärde företag uppger detta som största hinder. Även tuff konkurrens och höga arbetskraftskostnader hamnar högt upp på listan över tillväxthinder.

Konjunkturutvecklingen i Sverige och näringslivet i Stockholms län

Konjunkturen hos Sveriges småföretag med 1–49 anställda har försvagats under det senaste året. Den samlade konjunkturindikatorn i Småföretagsbarometern 2019 sjönk till 61 jämfört med 69 förra året och är därmed långt under det historiska snittet på 76. Det är dessutom en påtagligt svagare konjunktur än vad företagarna förväntade sig förra året. Företagens högt ställda förväntningar har alltså inte införlivats under året, vilket också förklarar varför företagen nu ytterligare reviderat ned förväntningarna inför de kommande tolv månaderna. Det är framför allt sysselsättningen som ökat långsammare än förväntat. Även orderingång och omsättning har utvecklats svagare. En trolig förklaring till att tillväxttakten avtagit under året är, liksom tidigare år, att många småföretag redan har nått sina kapacitetstak. Svårigheter att hitta personal med rätt kompetens och höga kostnader för att ha anställda är exempel på utmaningar som gör det svårt för företag att expandera och att på kort tid anpassa och förändra produktionstakten.

Det är andra året i rad som konjunkturindikatorn minskar och den är nu på lägsta nivån sedan 2013, det vill säga efterdyningarna av eurokrisen. Småföretagen upplever trots det en relativt god tillväxt även om konjunkturtoppen har passerats.

Näringslivet i Stockholms län

Stockholm län kännetecknas av ett dynamiskt näringsliv och ett generellt mycket gott företagarklimat både sett till antal företag och attityd till företagande. Stockholms län har en väldiversifierad näringsgrensstruktur och de flesta branscher finns representerade i länet. Detta bidrar till att sysselsättningsutvecklingen inte är beroende av någon enskild del av ekonomin och länet står starkt. Bygg och fastighetsrelaterade företag är en stor bransch i Stockholmsregionen. Stockholm befinner sig i en positiv tillväxtutveckling och behöver både en större infrastruktur och fler bostäder.

Stockholms län är Sveriges mest befolkade, med drygt 20 procent av befolkningen, och det mest folktäta. Stockholms internationella konkurrenskraft är dock beroende av att även fortsatt kunna attrahera människor som vill förverkliga sina drömmar och idéer här. Stockholm har också relativt sett många enmansföretagare, framförallt i tjänstesektorn, som jobbar i nätverk med andra företagare. Tillväxtutmaningar för stockholmsföretagare kan därför ibland skilja sig något från övriga län och det är viktigt att alltid se till vilka förbättringar som kan göras lokalt.

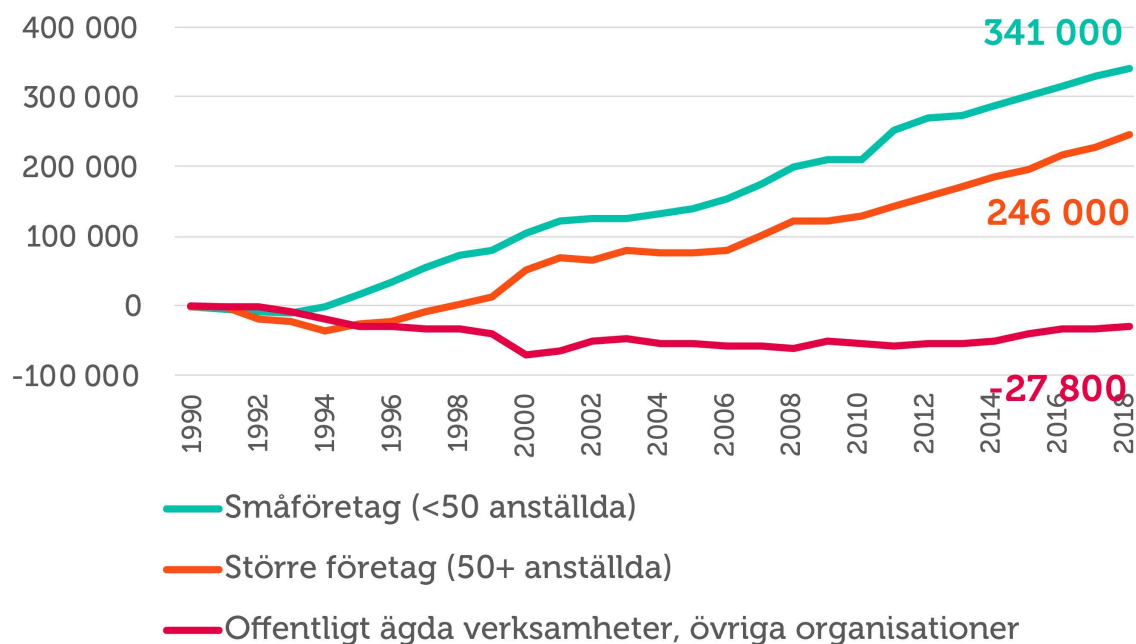
Många företag i länet är verksamma inom IT, programmering och telecom. Stockholms län har också ett stort antal företag i bank och finanssektorn, liksom i hälso- och läkemedelssektorn. I Södertälje finns verksamheter inom fordonsindustri, med bland andra Scania som tillverkar lastbilar, bussar och industrimotorer. I länet är också mediaföretag överrepresenterade i förhållande till övriga landet, med många byråer som producerar reklam, reklamfilm, musik, etc.

Det är viktigt att värna dialogen med och inom näringslivet för att stödja befintliga företags utveckling och tillväxt även i storstadsregionen. Detta förutsätter också en ökad samverkan mellan

stadsutvecklingen och näringslivet för att stärka hela länets framtida förutsättningar, inte minst kring bostadsmarknaden och persontrafiken i länet.

Figur 1 visar tydligt att det är de mindre, växande företagen som står för huvuddelen av sysselsättningstillväxten i Stockholms län. Antalet sysselsatta i den offentliga sektorn växer endast marginellt.

Figur 1 Tillväxt av jobb i Stockholm län sedan 1990 (källa: SCB)¹

¹ Arbetsställen utan anställda räknas som 1 jobb. Sektorn jordbruk, skogsbruk & fiske, samt juridiska former så som bostadsrättsföreningar, kommuner och dödsbon exkluderas

Småföretagsbarometern – Stockholms län

Konjunkturindikatorn

Konjunkturen beskriver den makroekonomiska utvecklingen, alltså det allmänna ekonomiska läget i en ekonomi. Framförallt omfattar begreppet arbetslöshet, inflation och tillväxt. När man talar om konjunktur brukar man tala om hög- eller lågkonjunktur beroende på konjunkturcykeln. En konjunkturcykel är vanligtvis mellan tre till åtta år.

Högkonjunktur är när näringslivet har fullt upp med att producera och leverera varor eller tjänster. Det betyder att arbetslösheten är låg och att investeringarna ökar.

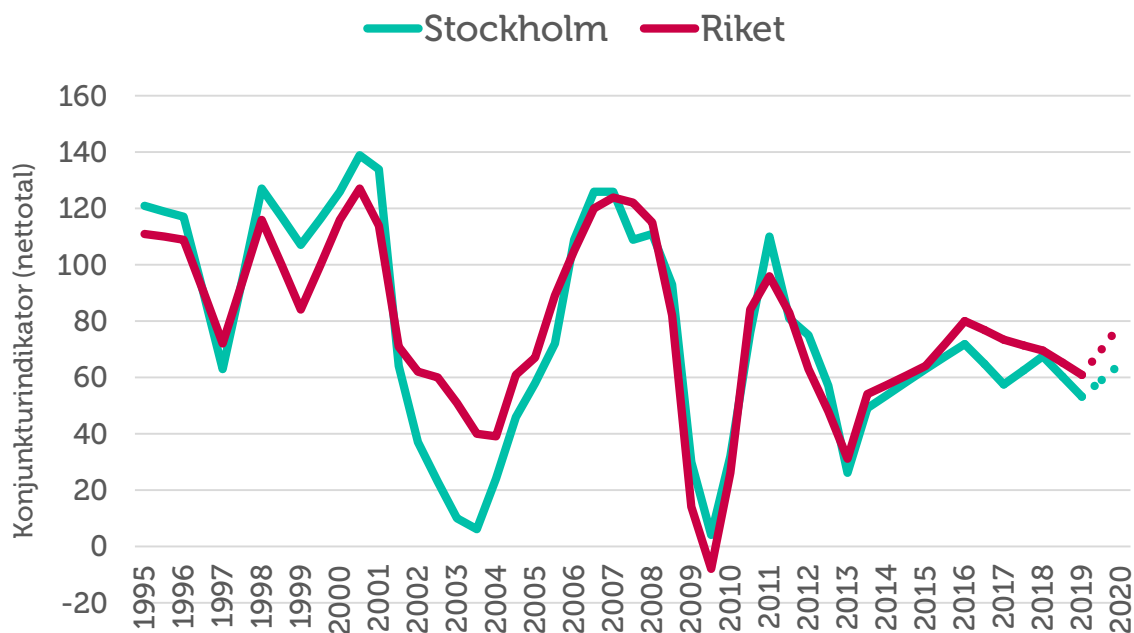
Lågkonjunktur är när efterfrågan på varor och tjänster är mindre än det som produceras. När företagen upplever minskad efterfråga på varor eller tjänster, kan de tvingas dra ner på personal och avstå nyinvesteringar. Det betyder att arbetslösheten ökar och investeringar minskar.

I Småföretagsbarometern redovisar vi Stockholm läns utveckling vad gäller sysselsättning, orderingång och omsättning för att få en bild över konjunkturläget i länet. Genom att addera nettotalen för dessa tre faktorer får vi konjunkturindikatorn för småföretagen i länet.

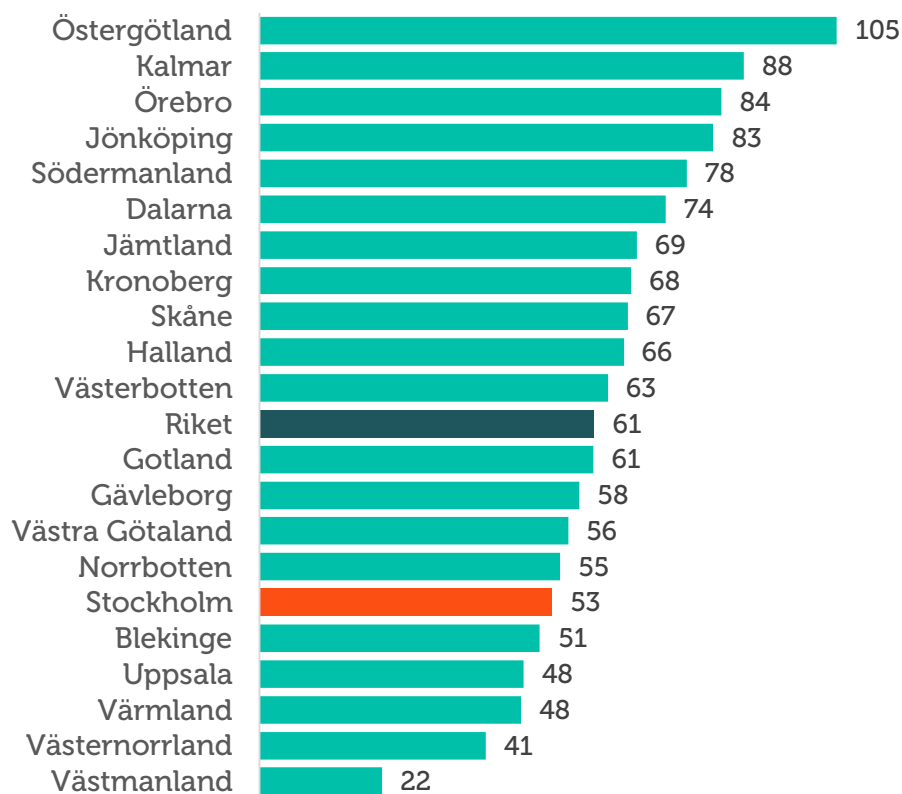
Konjunkturen i Stockholms län är fortsatt positiv, men har dämpats jämfört med fjolårets återhämtning och uppvisar den lägsta nivån på konjunkturindikatorn sedan 2013. Länet uppvisar även i årets undersökning en konjunkturindikator en bit under riksgenomsnittets värde, på **61**. Den sammanvägda konjunkturindikatorn för länet sjönk till 53, vilket är 14 enheter lägre jämfört med fjolårets utfall på 67, se figur 2. Detta innebär att företagens förväntningar inte har nått upp till de höga nivåer som de trodde på i fjol, men likväl har tillväxttakten i Stockholms län varit god.

Förväntningarna inför det kommande året pekar på en fortsatt tillväxt där konjunkturindikatorn ökar till fjolårets nivåer. Framtidsoptimismen är dock inte lika utbredd som för riket som helhet som noteras till 79. Se figur 3 för länsfördelning över årets sammanlagda konjunkturindikator.

Figur 2 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (nettotal) i Stockholms län och riket 1995-2019

Figur 3 Länsfördelning runt riksgenomsnittet av sammanlagd konjunkturindikator (nettotal) 2019

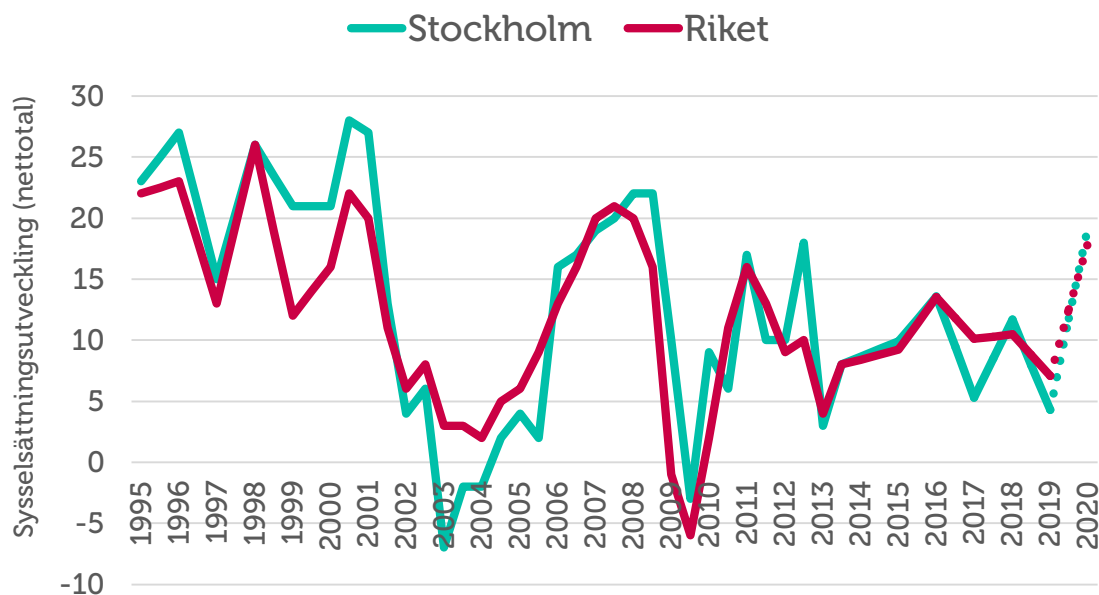
Sysselsättning

Sysselsättning mäter hur många som har jobb. Att vara i arbete kan vara som anställd, egen företagare eller att på annat sätt arbeta heltid eller deltid. Ett netttotal över noll betyder att andelen företag som ökat sysselsättningen är större än andelen företag som minskat sysselsättningen. Det innebär alltså att sysselsättningen totalt sett ökar i landets småföretag.

Sysselsättningstillväxten har minskat kraftigt i Stockholm sedan 2018 och ligger nu på liknande nivå som för 2017. Av samtliga småföretag i länet har 16 procent ökat antalet anställda medan en något högre andel jämfört med fjolåret, 12 procent, uppger en minskad personalstyrka under de senaste 12 månaderna. I figur 4 ser vi att detta ger en sysselsättningstillväxt som ligger på nettotalet 4, jämfört med fjolårets netttotal 12. Företagens förväntningar i 2018 års mätning, som var något högre än rikets, stämde inte alls överens med utfallet för sysselsättningstillväxten i årets mätning. Tillväxttakten placerar Stockholms län något under riksgenomsnittet som har nettotalet 7.

Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är positiva där omkring var fjärde företag i Stockholms län räknar med att kunna öka antalet anställda medan endast fyra procent förväntar sig en minskning. Denna prognos går i linje med riksgenomsnittets förväntningar på kommande tolv månaders sysselsättningsutveckling.

Figur 4 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Stockholms län och riket 1995-2019

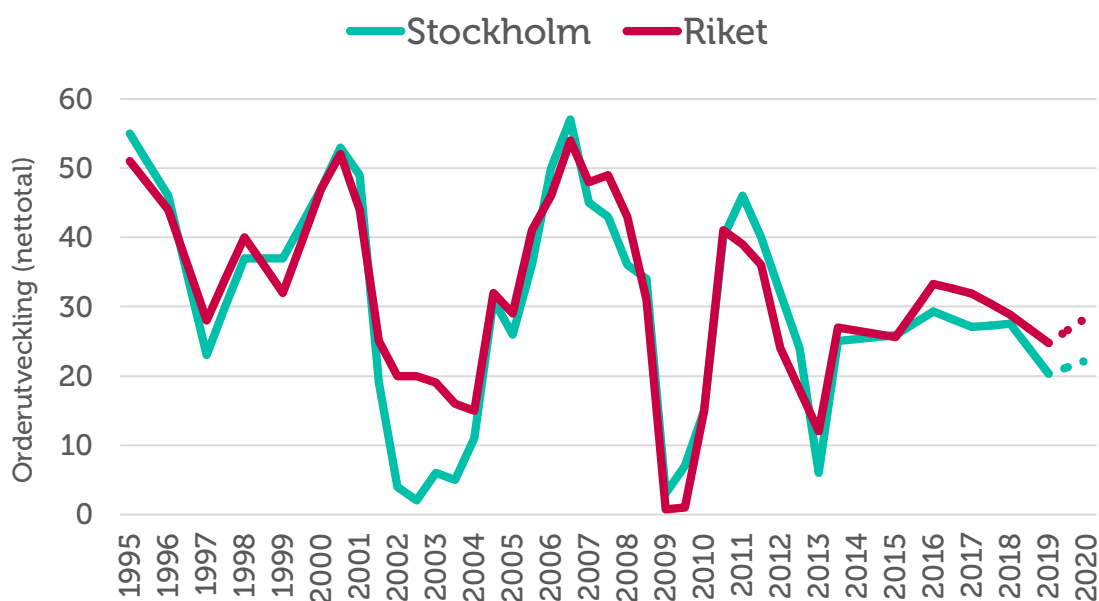

Orderingång

Med **orderingång** menas vanligtvis de beställningar som erhållits under en viss period. Eftersom själva antalet beställningar inte är särskilt informativt mäts orderingång som hur det totala värdet avseende orderingången, eller antal uppdrag, förändrats under tidsperioden.

Tillväxttakten för orderingången i Stockholm läns småföretag har avmattats sedan 2018 och ligger fortsatt något under rikssnittet. Orderingången har ökat i 40 procent av företagen samtidigt som den minskat i 20 procent av länets företag. Nettotalet för orderingången blir således 20 i årets mätning, jämfört med riksgenomsnittet på 25. Under de kommande tolv månaderna förväntas 36 procent av Stockholm läns företag en ökad orderingång medan 14 procent förväntas sig en minskad orderingång, vilket resulterar i en förväntad ökning av tillväxttakten till ett nettotal på 22, vilket är lite lägre än prognosen för riksgenomsnittet som är på 28.

Figur 5 Orderutveckling (netttotal) i Stockholms län och riket 1995-2019

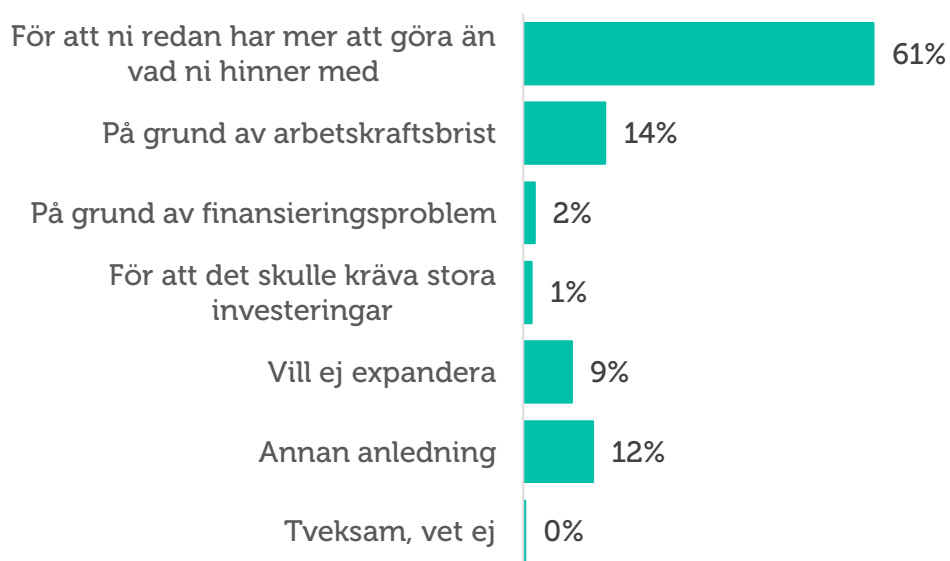
Tackat nej till order

Konjunkturläget såväl i Stockholms län som Sverige i stort är gott. Men när tiden inte räcker till, om personal saknas, eller då finansiering saknas till nödvändiga investeringar kan många företag tvingas tacka nej till order. Drygt fyra av tio företag i länet, 43 procent, har tackat nej till order de senaste tolv månaderna, vilket är en minskning sedan fjolårets mätning då motsvarande andel var 48 procent. Det är en större andel företag i Stockholms län som tvingats tacka nej till order än för riket som helhet, där riksgenomsnittet är på 41 procent.

Precis som för övriga Sverige är den främsta anledningen till att företagen tackat nej till order en konsekvens av att de redan har mer att göra än vad de hinner med. I Stockholms län uppger 61 procent av företagen detta som främsta anledning, jämfört med riksgenomsnittet på 56 procent. För länet är detta en betydligt högre andel än i fjol då det var 47 procent, och vi ser även att andelen som har tackat nej till order på grund av arbetskraftsbrist och orsaken annan anledning har minskat något.

Som vi kommer att redogöra för senare i texten upplever en stor andel företag i Stockholms län kompetensbrist som främsta tillväxthinder, vilket kan förklara varför arbetskraftsbristen i form av exempelvis kompetens- och matchningsproblematik fortfarande upplevs som ett stort problem för länets företagare.

Figur 6 Huvudorsaken till att företag har tackat nej till order under de senaste 12 månaderna

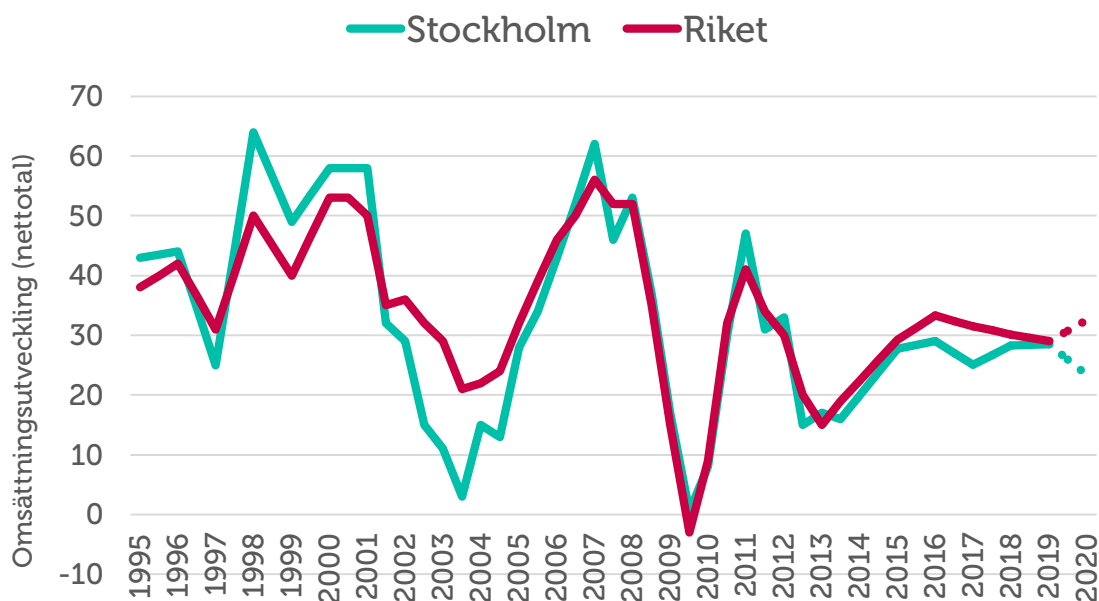
Omsättning

Ett företags **omsättning** är likvärdigt med dess sammanlagda intäkter från sålda varor och utförda tjänster under en viss period. Förändringar i omsättningen jämfört med föregående period används ofta för att indikera företagets tillväxt.

Omsättningstillväxten i Stockholms län ökade i fjolårets mätning och placerade sig, med nettotalet 28, då precis under riksgenomsnittet. Utvecklingen är i årets mätning avtagande med ett nettotal på 29, och är således i nivå med tillväxttakten innan 2017 års avmattning. Omsättningen har ökat i nästan hälften av Stockholm läns företag, 48 procent, medan omsättningen har minskat i 20 procent av företagen under de senaste tolv månaderna. Det sammanvägda nettotalet placerar således länets omsättningstillväxt i linje med riksgenomsnittet 29.

Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är dock negativ, där företagen förväntar sig en minskad omsättningstillväxt till ett nettotal på 23, se figur 7, vilket kan jämföras med prognosen för riket som är betydligt mer positiv.

Figur 7 Omsättningsutveckling (netttotal) i Stockholms län och riket 1995-2019

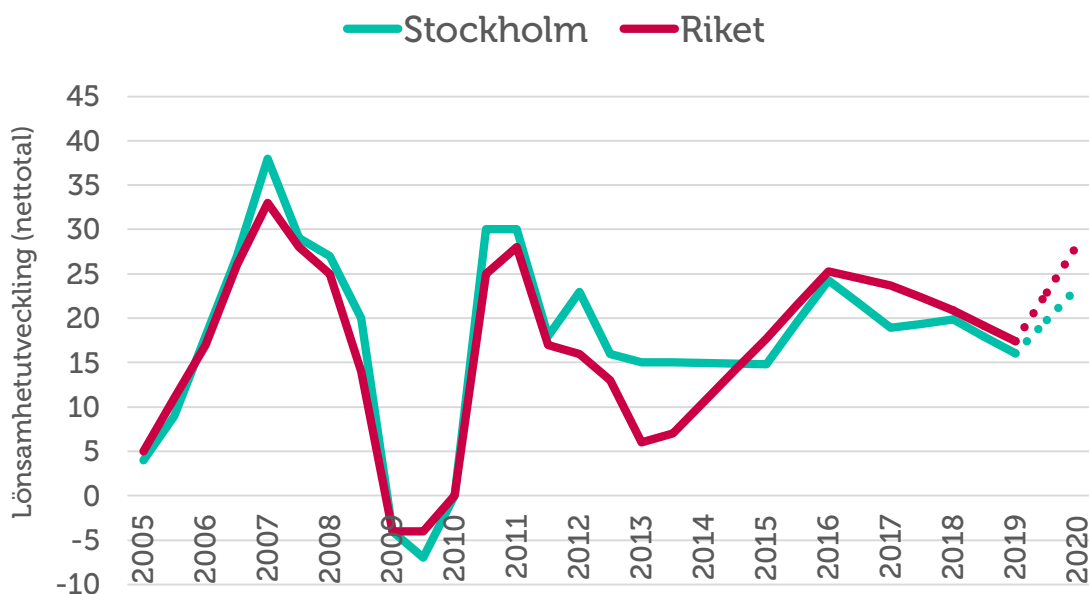

Lönsamhetsutvecklingen

Företagens möjligheter till att växa genom investeringar och nyanställningar är delvis hänförlig till lönsamhetsutvecklingen. De tämligen dramatiska rörelserna i lönsamheten avspeglar framförallt hur småföretagen påverkas av den internationella konjunkturen men också av svängningar i den inhemska ekonomin. I förra årets Småföretagsbarometer förutspådde företagarna att lönsamhetsutvecklingen skulle nå nettotalet 29. Utfallet blev betydligt lägre och lönsamheten har under de senaste tolv månaderna sett en fortsatt avmattning ner till nettotalet 16, jämfört med fjolåret då motsvarande nettotal var 20. Riksgenomsnittet för lönsamhetsutvecklingen är ett nettotal på 17 i årets undersökning.

Lönsamheten har ökat hos 35 procent av företagen medan den har minskat hos 19 procent. Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är att tillväxten ska öka, se figur 8, där länet har en något lägre förväntning än riksgenomsnittet.

Figur 8 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Stockholms län och riket 2005-2019

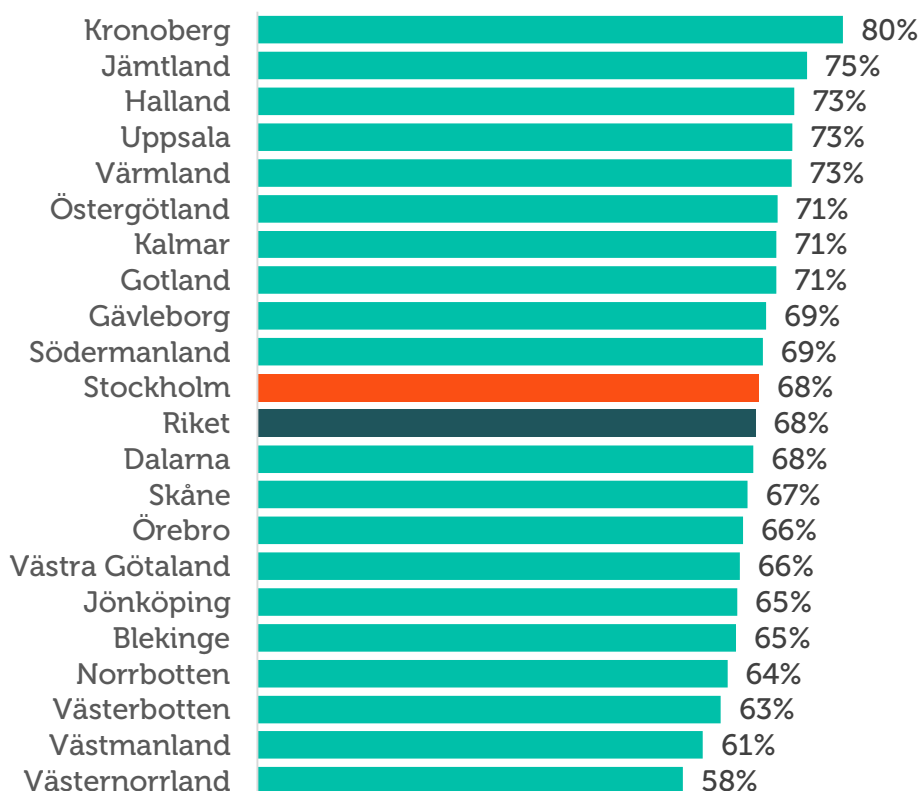
Företagens prisförväntningar

Att konjunkturen mattats av leder till att företagen i länet räknar med att kunna höja priserna kommande år, men med viss tillförsikt. Företagen i Stockholms län har således något lägre förväntningar gällande prisutvecklingen som i genomsnittet för riket. Av samtliga småföretag i Stockholms län räknar 35 procent med att kunna höja försäljningspriserna under de kommande tolv månaderna, vilket kan jämföras med 37 procent 2018. Sex procent räknar med lägre försäljningspriser under samma tidsperiod. Detta ger ett något lägre nettotal på 29 än riksgenomsnittet på 34.

Expansionsutsikter och hinder för expansion

Av samtliga län i Sverige har Stockholms län halkat ner ett par placeringar jämfört med föregående år då länet hade högst andel företag som såg goda möjligheter till expansion. I årets mätning anser 68 procent av företagen i länet ha goda utsikter till att expandera på sikt, vilket är sex procentenheter lägre än 2018. Länet har nu samma andel som riksgenomsnittet, se figur 9. Omkring nio av tio företag i Stockholm vill växa.

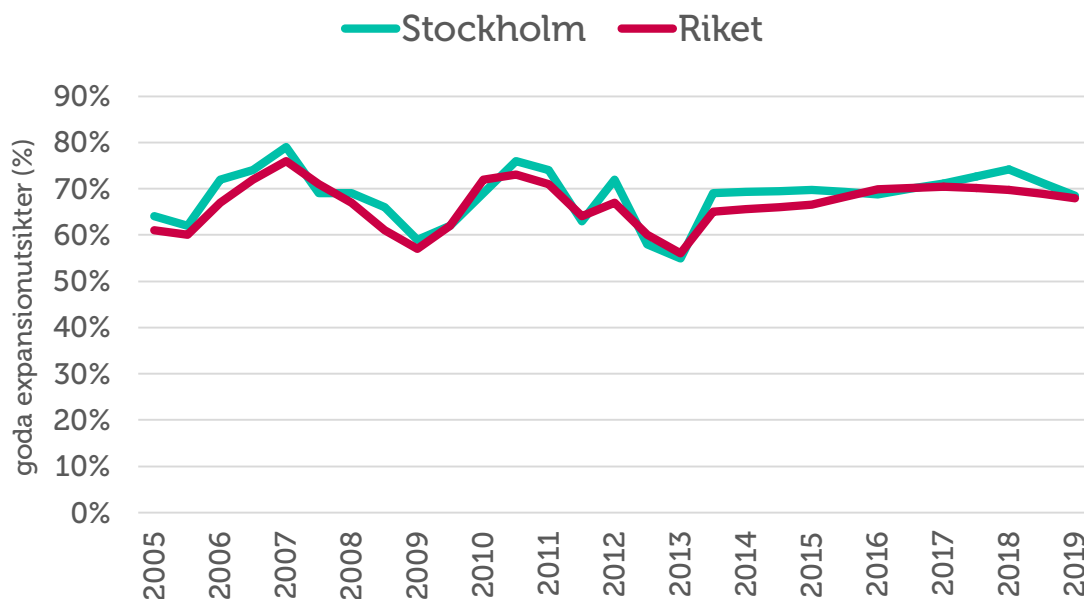
Figur 9 Företagens expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) per län och i riket 2019

Thomas Lindquist
chef Growth & Tech Startups
Swedbank Stockholm

Det är i år färre av Stockholms småföretagare som anser sig ha goda utsikter att expandera jämfört med förra året men vi ser en trend med ökade möjligheter att hitta utländskt kapital för att främja tillväxt. Trots tecken på att byggstarter av fastighetsprojekt skjuts upp eller att köpbeteenden ändras inom exempelvis handel märker vi ändå en allmän positiv syn bland våra kunder. Inte minst bland de starkt växande tech startupbolagen som har hittat en tydlig affärsmodell där man snabbt kan skala globalt.

Bristen på kvalificerad arbetskraft löser man genom att attrahera folk från andra länder, dock är bostadsproblematiken fortfarande ett dilemma.

Figur 10 Expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) i Stockholms län och riket 2005-2019

Brist på lämplig arbetskraft är fortsatt det enskilt största tillväxthindret som Stockholm läns småföretag upplever. Vid fjolårets mätning uppgav 29 procent detta som det största hindret för expansion och siffran är oförändrad för 2019. Det är även det största hindret för företagare över hela Sverige. Höga arbetskraftskostnader upplevs fortsatt som ett betydande hinder för företagen i länet, och tolv procent upplever att detta är det största expansionshindret. Skatter och kostnader för arbetskraft, inklusive socialavgifter tillhör de stora kostnadsposterna för många företag och påverkar direkt lönsamheten och risken med att driva företag. För att småföretagen ska kunna upprätthålla sin roll som jobb- och välfärdsskapare krävs incitament för att ta detta risktagande. Ett sådant är att sänka arbetskraftskostnaderna och kostnaderna för att anställa.

Tuff konkurrens hamnar på tredje plats med elva procent av företagen som upplever det som största expansionshindret, se figur 11.

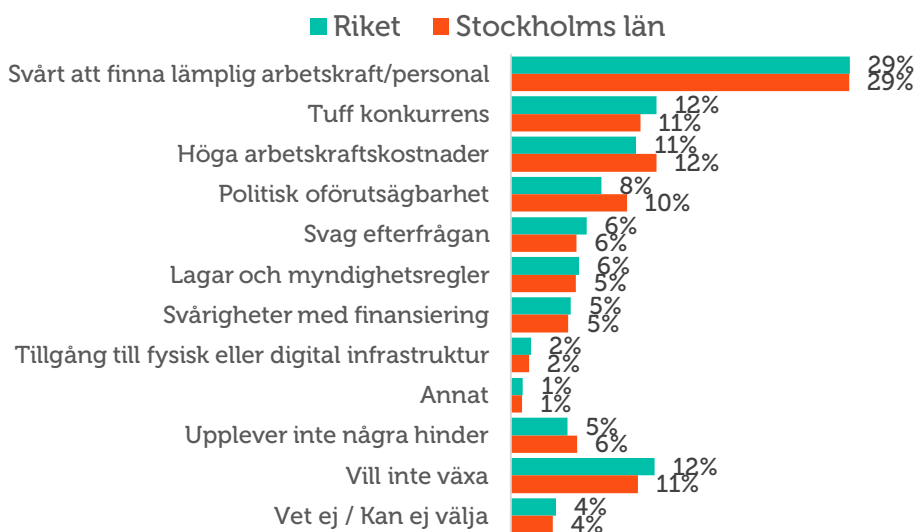
Thomas Byström *Regionchef Företagarna*

Årets Småföretagsbarometer för Stockholms län ger oss resultat att glädjas över, men också resultat att fundera lite extra kring. Småföretagskonjunkturen i länet fortsatt är positiv, men samtidigt ser vi att länet placerar sig under riksgenomsnittet. Trots detta ser vi att det finns en tilltro på en positiv tillväxt under det kommande året, vilket signalerar att företagarna i länet fortsatt ser ljus på framtiden.

Kompetensbristen är fortsatt det enskilt största hindret för tillväxt. Det är därför viktigt att Företagarna tillsammans med berörda parter samverkar för att säkerställa en stabil kompetensförsörjning i länet.

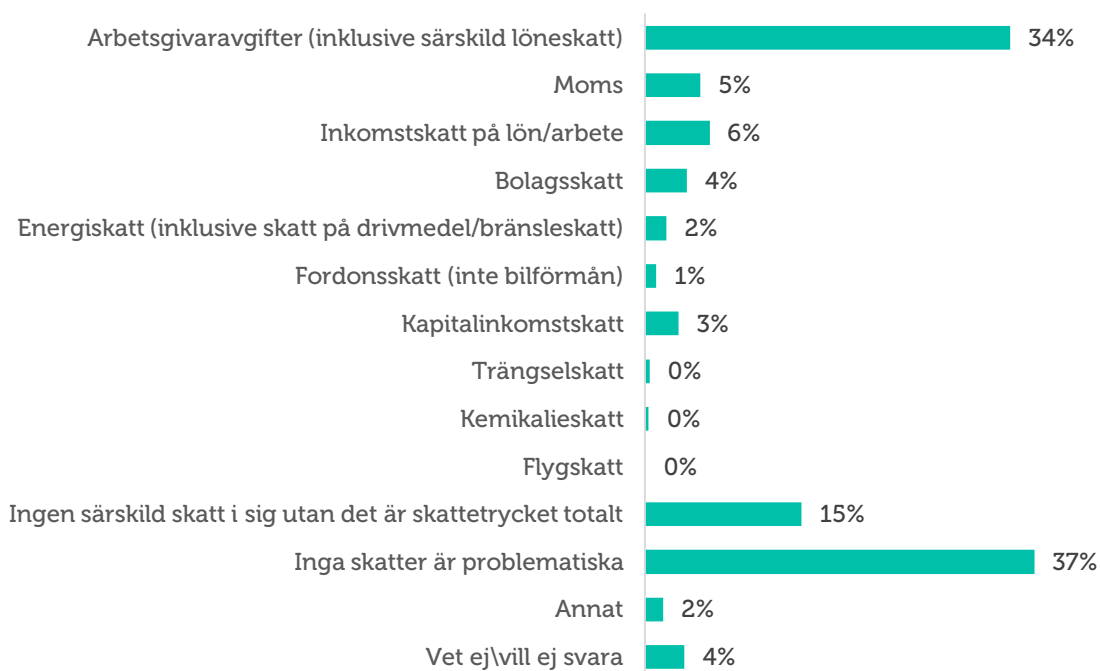
Trots tappet från förra årets placering är viljan att expandera fortsatt stark bland företagarna i länet. Nio av tio företagare uttrycker detta i årets barometer. Detta är givetvis positivt, men vilja i sig räcker inte enbart. Att expandera sitt företag är ett stort risktagande och företagarna måste känna att det finns tillräckliga incitament för att våga ta steget. Detta är något vi även fortsättningsvis kommer att lyfta med länets beslutsfattare.

Figur 11 Tillväxthinder enligt företagen i Stockholms län och i riket 2019 (procent)

Tittar vi specifikt på skatteområdet (Figur 12) ser vi att det framförallt är arbetsgivaravgifterna som upplevs som ett hinder för att utveckla företaget. Till detta kommer också moms samt inkomstskatt på lön/arbete. Dessa skatter anses dock i mindre grad utgöra ett hinder för tillväxten i företaget. Drygt vart tredje företag anser inte att skatter utgör ett hinder för utvecklingen av företaget.

Figur 12 Om det finns skatter som du upplever utgör hinder för er att driva ert företag på önskat sätt, vilka skatter anser ni det i så fall vara?

Slutsatser

Konjunkturen hos Sveriges småföretag med 1–49 anställda har försvagats under det senaste året. Den samlade konjunkturindikatorn i Småföretagsbarometern 2019 sjönk till 61 jämfört med 69 förra året och är därmed långt under det historiska snittet på 76. Det är dessutom en påtagligt svagare konjunktur än vad företagarna förväntade sig förra året. De främsta orsakerna till nedgången jämfört med föregående undersökning är en svagare ökning i företagets orderingång följt av sysselsättning och omsättning. Småföretagen upplever alltså fortsatt en relativt god tillväxt även om konjunkturtoppen har passerats.

Konjunkturen i Stockholms län är fortsatt positiv men konjunkturläget i länet ser i år en avmattning efter fjolårets återhämtning. Länet uppvisar fortsättningsvis en konjunkturindikator under riksgenomsnittet som visar ett netttotal på 61. Den sammanvägda konjunkturindikatorn resulterar för 2019 i ett netttotal på 53, vilket är en minskning jämfört med fjolårets 67. Detta innebär att företagets förväntningar på året som passerat inte har nått upp till de höga nivåer som de trodde på i fjol, utan trenden har varit den motsatta, precis som för riket som helhet. Förväntningarna inför kommande år pekar på en positiv tillväxt där konjunkturindikatorn ökar till nettotalet 65.

De främsta hindren för företagets tillväxt är svårigheterna med att hitta lämplig kompetens, tuff konkurrens och höga arbetskraftskostnader. Många företag upplever att det är svårt att hinna med och i Stockholms län har drygt fyra av tio företag tackat nej till order under det senaste året. De främsta skälen till att företagen tackat nej till order är återigen kapacitetsbrist och svårigheterna med att hitta arbetskraft med rätt kompetens.

Oavsett konjunkturläge är förutsägbara villkor som underlättar och stödjer företagande avgörande för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft. Småföretagsbarometern 2019 visar att reformer skulle ha stor betydelse, framförallt inom tre områden.

Säkra småföretagens tillgång till kompetens

Småföretagens svårigheter att hitta arbetskraft med rätt kompetens är utbredd och hämmar deras expansionsmöjligheter. Kvaliteten i det svenska utbildningssystemet behöver säkras och bli mer anpassat efter arbetsmarknadens efterfrågan. Detta i kombination med förenklade anställningsregler kan förbättra matchningen mellan arbetssökande och lediga platser.

Sänk kostnaden att anställa och underlätta rekrytering

Många företag upplever att kostnaderna att anställa är för höga. Fler vägar in i arbetslivet behövs för de grupper som idag står utanför arbetsmarknaden. Förenkla regelverket vid nyanställningar och en översyn av lagen om anställningsskydd (LAS).

Öka incitamenten att starta företag

Många svenskar funderar på att starta företag men det är betydligt färre som tar steget fullt ut. En bidragande faktor är att socialförsäkringssystemet är mer anpassat för anställda än för företagare. En översyn av socialförsäkringssystemet behövs för att öka incitamentet att starta företag. Fler skulle sannolikt våga förverkliga sina affärsidéer om balansen mellan risk och avkastning förbättrades.